

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 45
(Prot. Nr. 45, 2.§)

2013.gada 6.septembrī

Par lietas izpētes izbeigšanu

Lieta Nr.p/11/03.01./17

Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Rīgas Dzirnavnieks” un AS „Dobeles dzirnavnieks” darbībās

Lietas Nr.2715/10/03.01.-01./20 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 2. un 3.punktos un Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta b) un c) apakšpunktos noteikto aizliegumu pārkāpumiem AS „Rīgas Dzirnavnieks”, RSEZ AS „Rēzeknes dzirnavnieks” un AS „Dobeles dzirnavnieks” darbībās” izmeklēšanas ietvaros Konkurences padome (turpmāk – KP), atbilstoši Konkurences likuma (turpmāk – KL) 11.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktajam, izvērtēja AS „Rīgas Dzirnavnieks” un AS „Dobeles dzirnavnieks” darbības, piedaloties Lauku atbalsta dienesta (turpmāk – LAD) organizētajos publiskajos iepirkumos, kas tika organizēti pārtikas produktu iegādei izdalīšanai vistrūcīgākajām personām, saskaņā ar Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) programmu un finansējumu, 2009., 2010. un 2011. gadā.

Ievērojot šīs analīzes rezultātus un pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 2.punktu un 24.pantu, KP 2011.gada 9.septembrī nolēma ierosināt lietu „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu AS „Rīgas Dzirnavnieks” un AS „Dobeles dzirnavnieks” darbībās” (turpmāk – Lieta).

2012. gada 25.aprīlī KP, pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 2.punktu, 8.panta otro daļu, 27.panta trešo daļu, pagarināja lēmuma pieņemšanas termiņu Lieta līdz 2013.gada 9.septembrim, par to informējot lietas dalībniekus.

AS „Rīgas Dzirnavnieks” (turpmāk – arī RDZ) ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar reģistrācijas Nr. 40003026603), juridiskā adrese: Lizuma iela 5, Rīga.

AS „Dobeles dzirnavnieks” (turpmāk – arī DDZ) ir reģistrēta Latvijas Republikas Komercreģistrā ar reģistrācijas Nr. 40003020653, juridiskā adrese: Spodrības iela 4, Dobeles, Dobeles novads.

Lietas ietvaros tika iegūta un izvērtēta informācija no LAD, Zemkopības ministrijas, Lietas dalībniekiem un citiem tirgus dalībniekiem.
Ņemot vērā iepriekš minēto, KP

k o n s t a t ē j a :

Lietā kopā tika izvērtēti četri publiskie iepirkuma konkursi, kurus LAD organizēja 2009.-2011.gadā, t.sk. trīs no tiem, kas faktiski notika 2010. un 2011.gadā, tika izvērtēti detalizēti.

[1] Iepirkumi tika organizēti pārtikas produktu iegādei izdalīšanai vistrūcīgākajām personām, saskaņā ar EK programmu un finansējumu. Katra iepirkuma ietvaros piegādājamo produktu sortiments bija atšķirīgs.

[2] Iepirkuma konkursa uzvarētājam par piegādi tika maksāts nevis ar naudu, bet ar intervences precēm (graudiem u.c.), kuras pēc tam iepirkuma konkursa uzvarētājs varētu izmantot pēc saviem ieskatiem – pārdodot vai pārstrādājot. Naudas izteiksmē tika kompensētas transporta izmaksas.

[3] 2009.gadā iepirkums ar id.Nr.LAD 2009/02 (turpmāk – 2009.gada konkurss) tika organizēts saskaņā ar Ministru kabineta 29.11.2005. noteikumiem Nr.909 „Kārtība, kādā tiek administrēti un uzraudzīti tirgus intervences pasākumi augkopības un lopkopības produktu tirgū, īstenojot Eiropas Komisijas programmu vistrūcīgākajām personām” (turpmāk – Noteikumi Nr.909).

2010.gada iepirkums ar id.Nr.LV/LAD_18/12/2009_1 (turpmāk – 2010.gada konkurss), 2011.gada iepirkums ar id.Nr.LV/LAD_29/12/2010_1 (turpmāk – 2011.gada konkurss Nr.1), kuram sekoja vēl viens iepirkums ar id.Nr.LV/LAD_11/03/2011_2 (turpmāk – 2011.gada konkurss Nr.2) ar mērķi iepirkt papildus vienības, tika organizēti saskaņā ar Ministru kabineta 08.12.2009. noteikumu Nr.1415 „Kārtība, kādā tiek administrēti un uzraudzīti tirgus intervences pasākumi augkopības un lopkopības produktu tirgū, īstenojot Eiropas Komisijas programmu vistrūcīgākajām personām” prasībām (turpmāk – Noteikumi Nr.1415).

[4] Atbilstoši programmai tiesības saņemt pārtikas produktus ir ģimenēm vai atsevišķi dzīvojošām personām, kuras ir atzītas par trūcīgām saskaņā ar normatīvajiem aktiem par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu. Lai saskaņā ar programmu saņemtu pārtikas produktus, ģimene vai atsevišķi dzīvojoša persona uzrāda pašvaldības sociālā dienesta izsniegtu izziņu par trūcīgas ģimenes (personas) statusa piešķiršanu. Pārtikas produktus trūcīgajiem iedzīvotājiem izdala labdarības organizācijas, kas izvēlētas atbilstoši minētajiem noteikumiem.

[5] KL 1.panta 4.punkta izpratnē konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Atbilstoši KL 1.panta 5.punktam konkrētās preces tirgus – noteiktās preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Savukārt atbilstoši KL 1.panta 3.punktam konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

[6] LAD organizēja iepirkumus, lai saņemtu noteiktā apjomā, noteiktajiem standartiem atbilstošus pārtikas produktus noteiktajā daudzumā un noteiktajā laikā. Šīs piegādes, to izpildes kvalitāte, standarti un kritēriji ir aizvietojami ar citām piegādēm tādā mērā, kas nav pretrunā ar LAD noteiktajām prasībām, kas noteiktas Noteikumos Nr.909 un Nr.1415. Tātad

no pieprasījuma puses šīs piegādes nevar tikt aizstātas ar citām piegādēm, jo to izpildei ir jānotiek strikti saskaņā ar Noteikumu prasībām, lai rezultātā pasūtītājs saņemtu tos produktus, kādus bija iecerējis.

[7] Vērtējot piegāžu aizvietojamību no piedāvājuma puses, jākonstatē, ka piegādājamiie produkti ir plaša patēriņa preces, to apjoms ir salīdzinoši liels, Baltijā un citviet Eiropā tos ražo vairākas uzņēmēj sabiedrības, kuras darbojas graudu pārstrādes un piena pārstrādes jomā. Tādējādi no piedāvājuma puses pasūtītajam produktu apjomam pastāv aizstājamības iespējas.

[8] Izvērtējot konkrētās preces tirgus definēšanas iespējas, KP konstatēja, ka KL 1.panta 5.punkta izpratnē konkrētā prece ir preču kopums, par kuru bija organizēts iepirkums (piegāde). Konkrētās preces tirgus sašaurināšana līdz viena konkursa robežām pamatojama arī ar to, ka konkrētajā gadījumā tika izvērtētas tirgus dalībnieku darbības (piedalīšanās konkursā par piegādēm) tikai attiecībā uz konkrētām iepirkumu procedūrām.

[9] Tā kā KL 1.panta 5.punkta izpratnē konkrētās preces tirgus ir preču kopums, kas saskaņā ar konkursa noteikumiem tiek pieprasīts katrā no konkursiem, tad arī konkrētā ģeogrāfiskā tirgus robežas nav lielākas par tām robežām, kurās tiek pieprasīts pārtikas preču piegādes pakalpojums ģeogrāfiski, t.i., Latvijas robežas.

[10] KL 11.panta pirmās daļas 5.punkts nosaka: „Ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesoša tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par piedalīšanos vai nepiedalīšanos konkursos vai izsolēs vai par šīs darbības (bezdarbības) noteikumiem, izņemot gadījumus, kad konkurenti publiski darījuši zināmu kopīgu piedāvājumu un šī piedāvājuma mērķis nav kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci”.

[11] KL 11.panta piemērošana netiek ierobežota tikai ar divpusēji vai daudzpusēji noslēgtu līgumu, KL ir piemērojams arī tirgus dalībnieku sadarbībai, kura tiek sasniegta ar daudz neformālākas sapratnes palīdzību un to sauc par saskaņotu darbību. Tādējādi vienošanās ir arī jebkurā citādā formā panākta un īstenota sadarbība starp konkurentiem, kuras ietvaros notiek apmaiņa ar informāciju par cenām vai to veidošanās noteikumiem vai cita veida komerciālo uzvedību, jo šāda darbība pēc sava mērķa ir vērsta uz konkurences mazināšanu starp tiem, t.i., kavēšanu, ierobežošānu vai deformēšanu.

[12] KP, veicot lietā iegūtās elektroniskās un cita veida informācijas izvērtējumu, secina, ka nav konstatēti pierādījumi par tiešu saziņu starp konkurentiem par konkursa piedāvājumiem, cenu un tās veidošanas noteikumiem saskaņošanu.

[13] Papildu lietas izpētes laikā tika iegūta un izvērtēta detalizēta informācija par iepirkuma konkursu sakarā RDZ un DDZ veiktajām darbībām, kuras saturēja netiešas pazīmes par konkurences ierobežojuma riskiem, kā arī vērtēti šādu konkurentu darbību komerciālie iemesli un mērķi. Tādējādi tika izvērtēti šādi apstākļi, kas saistīti ar konkurentu darbībām, organizējot piedāvājumu sagatavošanu, izvērtējot piegādātājus, nosakot piedāvājumu cenas konkursam:

- 1) izvērtēti RDZ un DDZ darbību iemesli, sašaurinot piegādātāju loku, neizvērtējot un neizvēloties citus alternatīvus piegādātājus;
- 2) veikts normatīvā regulējuma un tās faktiskās piemērošanas izvērtējums, t.sk. atbildīgo institūciju sniegtie skaidrojumi, kas attiecas uz konkursa pretendentu loku (t.sk. Noteikumu Nr.1415 14.6 apakšpunkts¹);
- 3) veikta RDZ un DDZ preču vairumtirdzniecības (iepirkumu cenu) un piedāvājumos iekļauto konkursa gala cenu veidošanās principu izvērtēšana,

¹ Noteikumu Nr.1415 14.6.apkšpunkts nosaka, ka “Piedāvājumā ietvertie pārtikas produkti ir ražoti Pārtikas un veterinārā dienesta atzītā vai reģistrētā uzņēmumā”.

- loģistikas izmaksu analīze, kā arī tika izvērtēti abu konkurentu pielietoto uzcenojumu veidošanas principi;
- 4) tika vērtēta RDZ un DDZ atsevišķu konkursu produktu graudaugu grupā pirkšanas objektīva nepieciešamība vienam no otra un tās ietekme uz abu uzņēmumu konkurenci iepirkumā.

Lietas dalībnieki sniedza skaidrojumus savai rīcībai. Lietā esošie pierādījumi liecina, ka Lietas dalībnieku darbības, piedaloties LAD organizētajos iepirkumos, var tikt pamatotas ar objektīviem apstākļiem. Izvērtējot visu Lietā iegūto informāciju, secināms, ka iegūto pierādījumu apjoms nav pietiekams, lai konstatētu vienošanās aizlieguma pārkāpumu RDZ un DDZ darbībās. Līdz ar to netiek konstatēts KL 11.panta pirmās daļas 5. punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums RDZ un DDZ darbībās.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 4.punktu, 11.panta pirmās daļas 5.punktu un 27.² panta pirmo daļu, Administratīvā procesa likuma 63.panta pirmās daļas 4.punktu, Konkurences padome

n o l ē m a:

izbeigt lietas Nr.p/11/03.01./17 „Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 5.punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu AS „Rīgas Dzirnavnīeks” un AS „Dobeles dzirnavnīeks” darbībās” izpēti.

Priekšsēdētāja

S. Ābrama